

ธรรมาธรรมะสงคราม

ผู้แต่ง	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ลักษณะคำประพันธ์	กาพย์ยานีและกาพย์ฉบัง
จุดประสงค์ในการแต่ง	นำเค้าเรื่องจากธรรมชาติกนกเทศนิบาต ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงแสดงในงานเฉลิมพระชนมพรรษา พ.ศ.๒๔๖๑ หลังจากนั้นให้พิมพ์แจกในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ครบ ๔๐ พรรษา เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๖๓

เรื่องย่อ

การรบระหว่างฝ่ายธรรมคือ ธรรมเทวบุตรกับฝ่ายอธรรมคือ อธรรมเทวบุตร ในทุกวันพระ ธรรมเทวบุตรซึ่งอยู่บนสวรรค์ชั้นฉกามาพจร จะเสด็จมาสั่งสอนประชาชน ให้เว้นการทำชั่วทั้ง ๑๐ ประการที่เรียกว่า อกุศลธรรมบท ซึ่งได้แก่ การไม่เบียดเบียนสัตว์ มีลักษณะไม่ประพฤตินอกใจ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดสอเสียด ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่โลภอยากได้ของผู้อื่น ไม่ปองร้ายผู้อื่น และไม่เห็นผิดเป็นชอบและยังสอนให้มีกตัญญูต่อพ่อแม่ โดยการดูแลบิดามารดา

ฝ่ายอธรรมหรืออธรรมเทวบุตร ซึ่งอยู่ในสวรรค์ชั้นเดียวกันกับธรรมเทวบุตร ในวันพระก็จะมาสั่งสอนประชาชนเช่นกัน แต่สอนให้กระทำความผิดศีลธรรม เป็นต้นว่าการเอาเปรียบของมนุษย์ การลักทรัพย์ การอาฆาตพยาบาท การไม่เชื่อคำสอนของครูและอาจารย์ รวมทั้งการอกตัญญูต่อบิดามารดา ทำให้ทั้งสองฝ่ายขัดกัน จึงเกิดการรบกันขึ้น แต่สุดท้ายฝ่ายธรรมเทวบุตรก็เป็นผู้ชนะ อันกล่าวได้ว่า “ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม”

ข้อคิดจากเรื่อง

- ธรรมะย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติธรรม
- ผู้ใดที่ปราศจากคุณธรรมที่ดีงาม ย่อมทำให้ตนเองและสังคมเดือดร้อน และพบกับความ

หายนะ